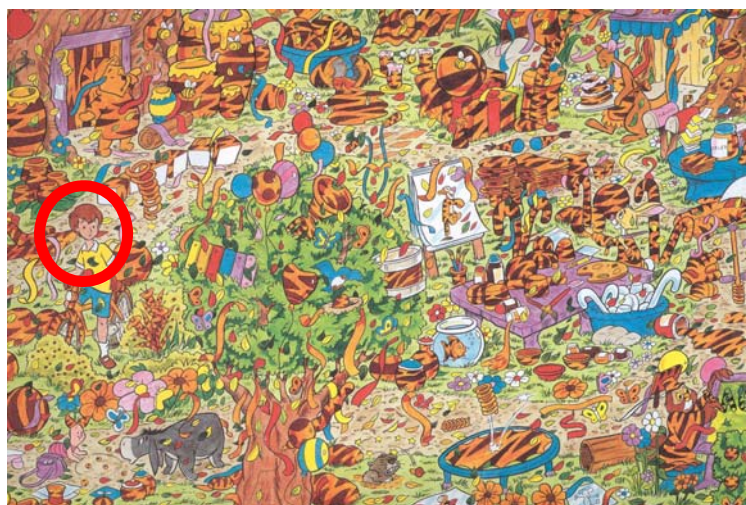

Indeklima i skoler

Status og konsekvenser

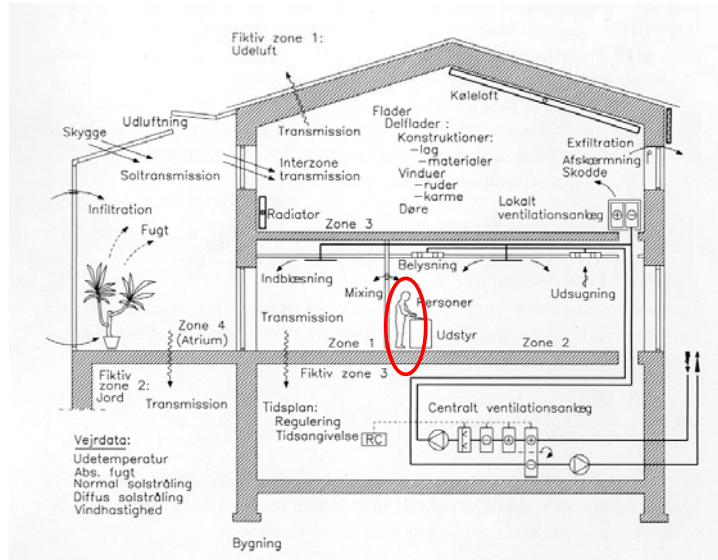
Jørn Toftum, Pawel Wargocki and Geo Clausen
Center for Indeklima og Energi
Danmarks Tekniske Universitet

29 september 2011

Find Jacob

Find Jacob igen!

Børnene bliver født.....

Mere end halvdelen af 500
undersøgte børneværelser har
utilstrækkelig ventilation

5

Børnene kommer i
daginstitution.....

6

Mere end halvdelen af 151
undersøgte børnehaver har
utilstrækkelig ventilation

7

Og i skole.....

Mere end halvdelen af 743
undersøgte klasselokaler har
utilstrækkelig ventilation

9

Hvad blev der af
ventilationen....?

10

Hvad blev der af
ventilationen....?

Er vi ved at spare os syge?

11

Ventilation af boliger

12

Indeklima og Børns Sundhed.

En undersøgelse af børn på Fyn

13

Metode

- Epidemiologisk tværsnitsundersøgelse
 - 17.400 børn 1-5 år
- Case-base undersøgelse
 - 500 børn 3-5 år
- Undersøgelse af indeklimaet i daginstitutioner
 - 151 daginstitutioner

14

Case – base undersøgelse

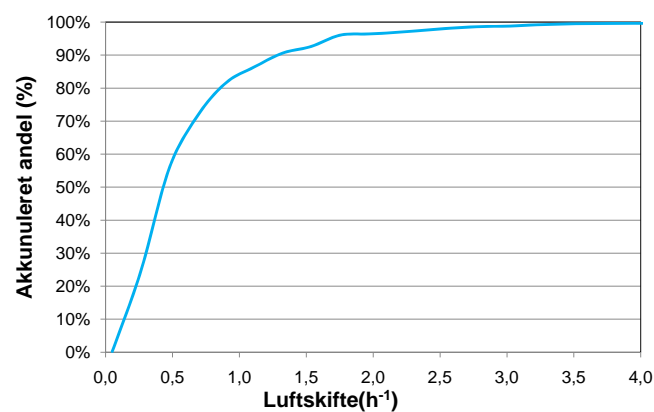
Målinger og registreringer i 500 boliger:

- CO₂
- Temperatur
- Relativ fugtighed
- Ftalater (DEP, DnBP, BBzP and DEHP)
- PAH (pyrene, benz[a]anthracene and benzo[a]pyrene)
- Allergener
- Mikroorganismer

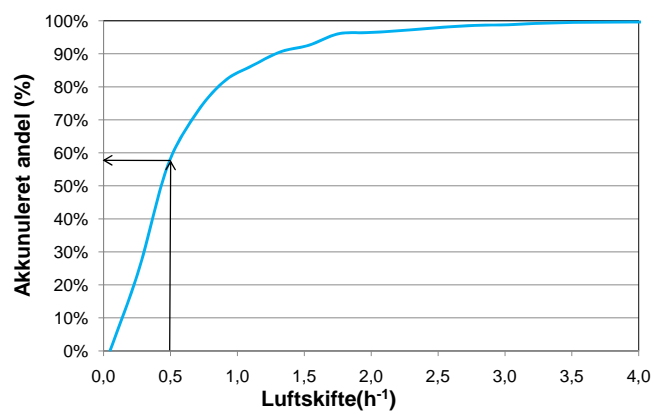
15

Luftskifte i 500 børneværelser

16

Luftskifte i 500 børneværelser

17

En tilfældig bolig.....

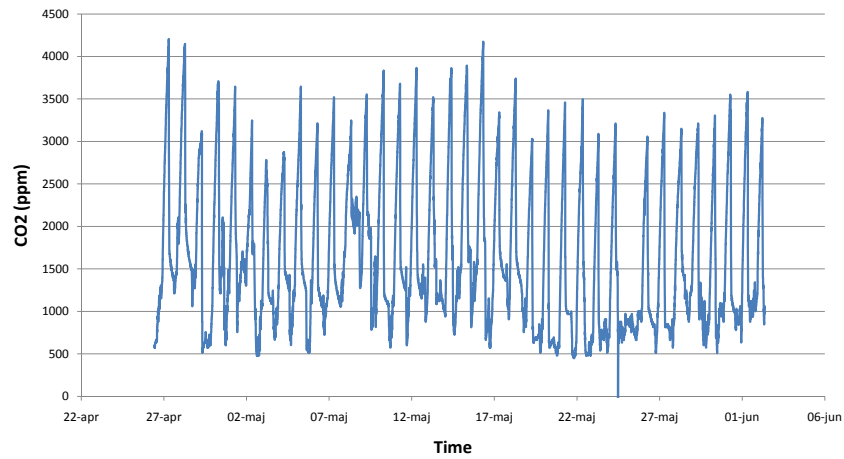

19

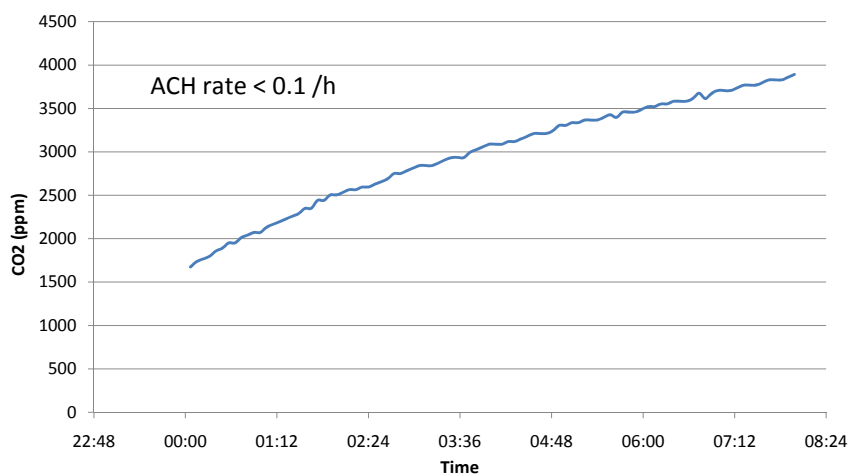
20

CO₂ koncentration i soveværelse

21

CO₂ koncentration, en nat

22

Udluftnings-
åbning

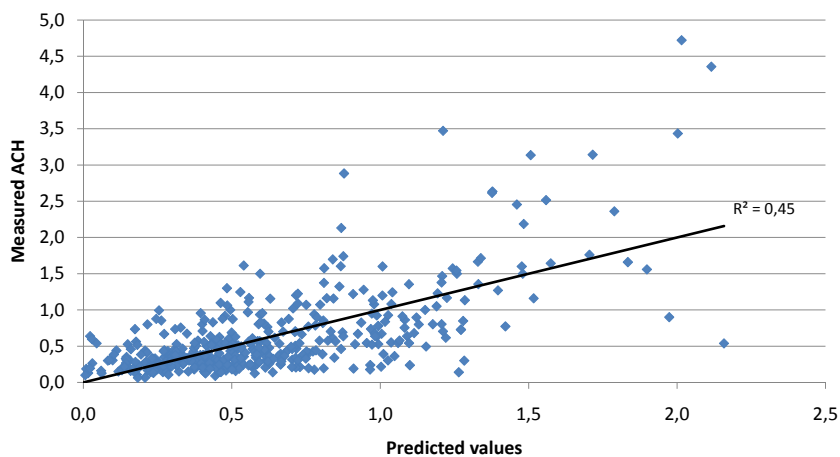
23

De kære naboer...

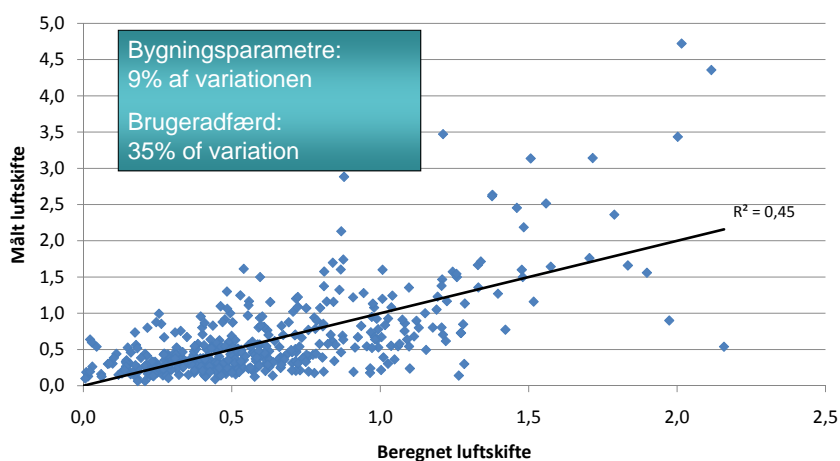
24

Modellering af luftskifte

25

Modellering af luftskifte

26

Observationer, boliger

- Børneværelser i danske boliger er dårligt ventileret
 - Mere end halvdelen under 0,5 h-1
 - Brugerindflydelse stor
- Koncentrationen af blødgørere i støv lav

Indeklima i daginstitutioner

Observationer

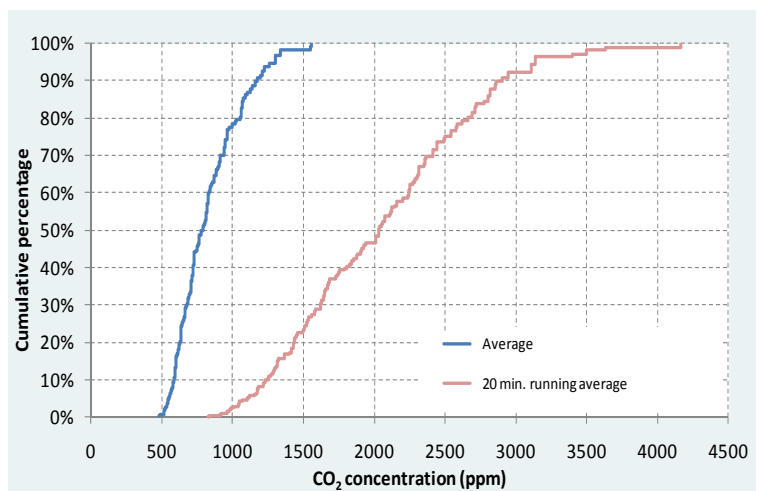

30-09-2011

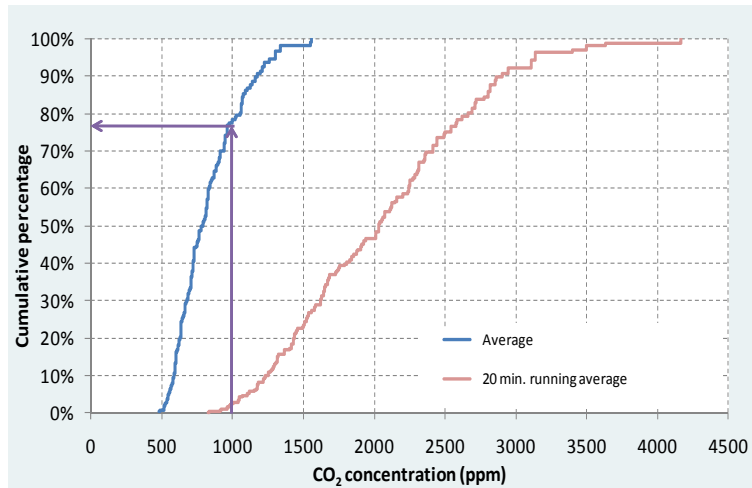

29

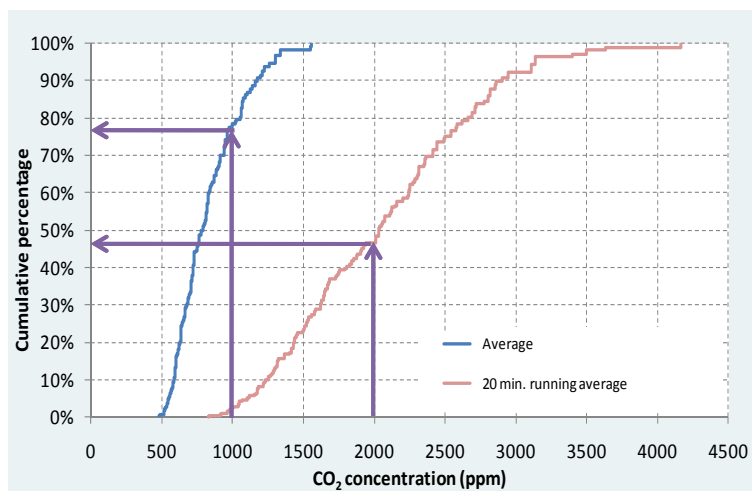
CO₂ concentration

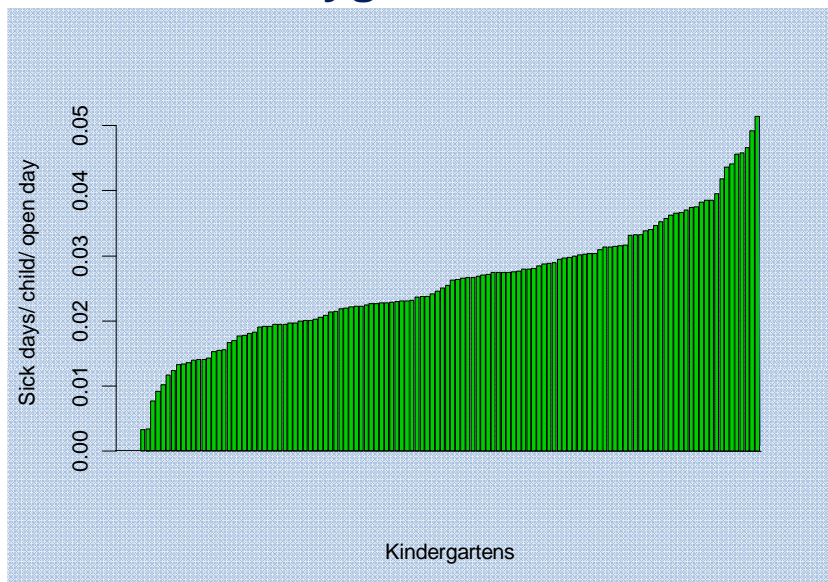
CO₂ concentration

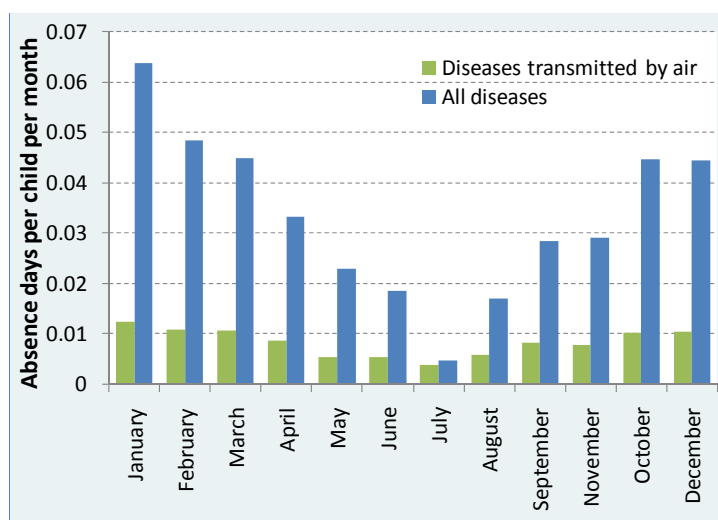
CO₂ concentration

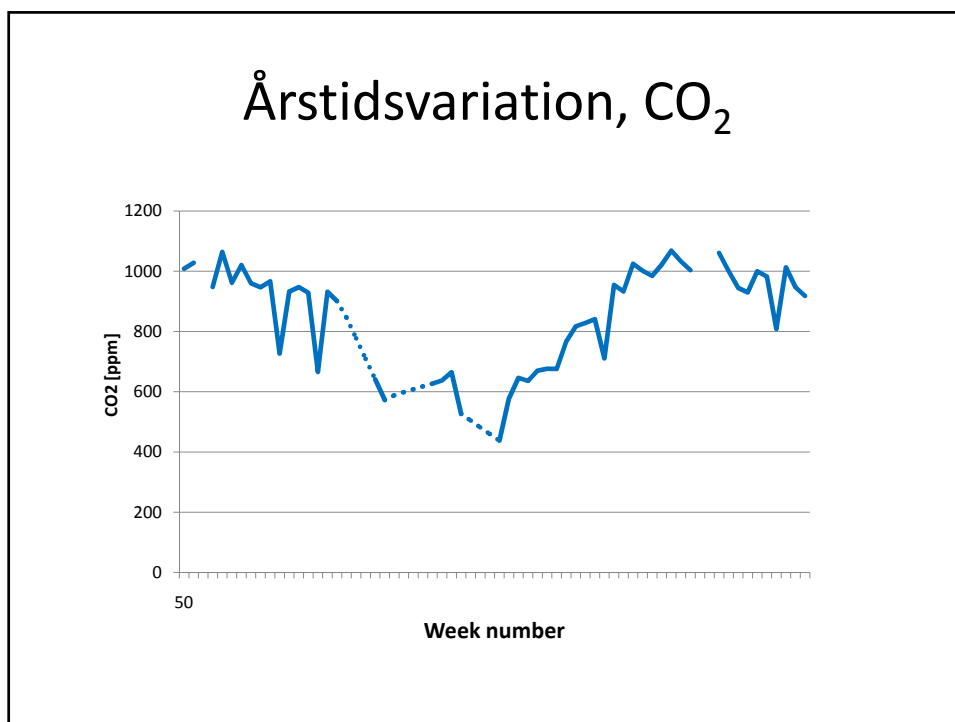

Sygefravær

Sygefravær, årstidsvariation

Observationer, daginstitutioner

- 52,4 % af børnene var eksponeret for en CO₂-koncentration på over 2000 ppm i en sammenhængende periode på mindst 20 minutter.
- Ca. halvdelen af institutionerne har haft vandskade indenfor de seneste tre år.
- Det gennemsnitlige sygefravær i institutionerne var 8,5 dage pr. barn pr. år.

Indeklima i skoler

37

Love og retningslinjer

- Ventilation og CO₂
 - BR08
 - 0,4 l/s per m² gulv og 5 l/s per person => 1200 ppm CO₂
 - BR10
 - 1000 ppm CO₂
 - Arbejdstilsynet
 - Anbefalet grænse 1000 ppm CO₂
 - Må kun i kort tid overstige 2000 ppm CO₂
- Lufttemperatur
 - DS/EN 15251
 - I fyringssæsonen: 20-24°C (klasse II)
 - Udenfor fyringssæsonen: 23-26°C (klasse II)
- Relativ luftfugtighed
 - ISO 7730
 - 30-70%

38

Ny DS 3033

Parameter	Klasser				
	A++	A+	A	B	C
Ventilationsrate (l/s m ²)	2.5	2.5	2.5	1.9	<1.9
CO ₂ (ppm)	800	1000	1200	1500	>1500
Termiske forhold					
- Tætte vinduer	Ja	Ja	Ja	Intet krav	Intet krav
- Vinduer med dobbelt glas	Ja	Ja	Ja	Ja	Intet krav
- Luftvarme uden andre varmegivere	Nej	Nej	Intet krav	Intet krav	Intet krav
- Store solbeskinnede vinduer uden solafskærmning	Nej	Nej	Nej	Intet krav	Intet krav
- Rumbaseret, justerbar, termostatbaseret temperaturstyring	Ja	Ja	Ja	Intet krav	Intet krav
- Varmekilder under alle vinduer	Ja	Ja	Intet krav	Intet krav	Intet krav

39

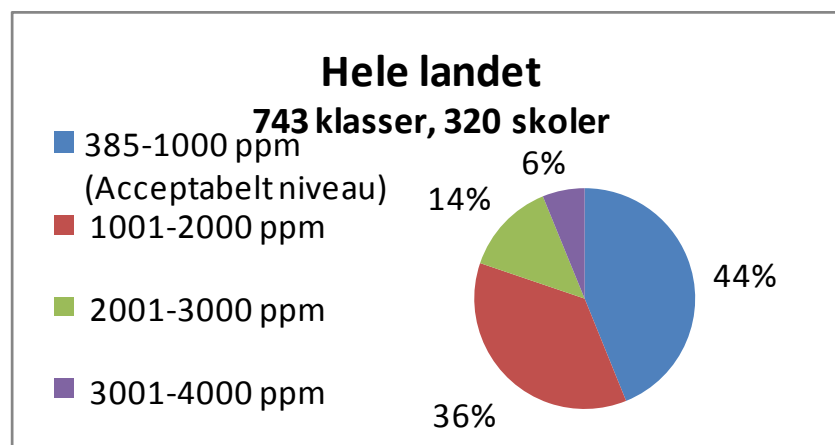

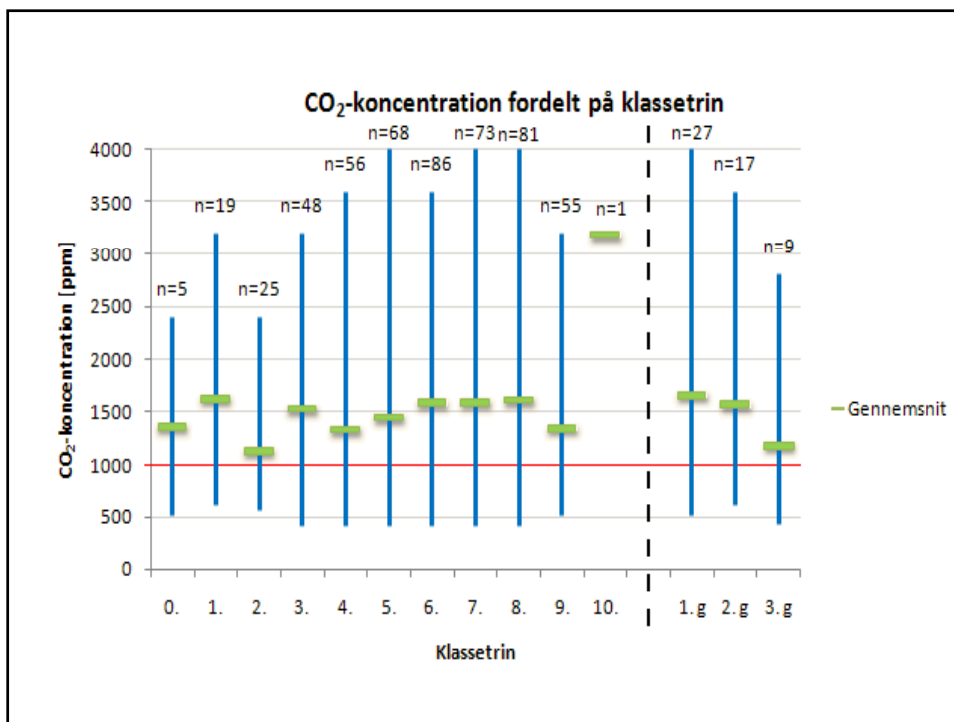
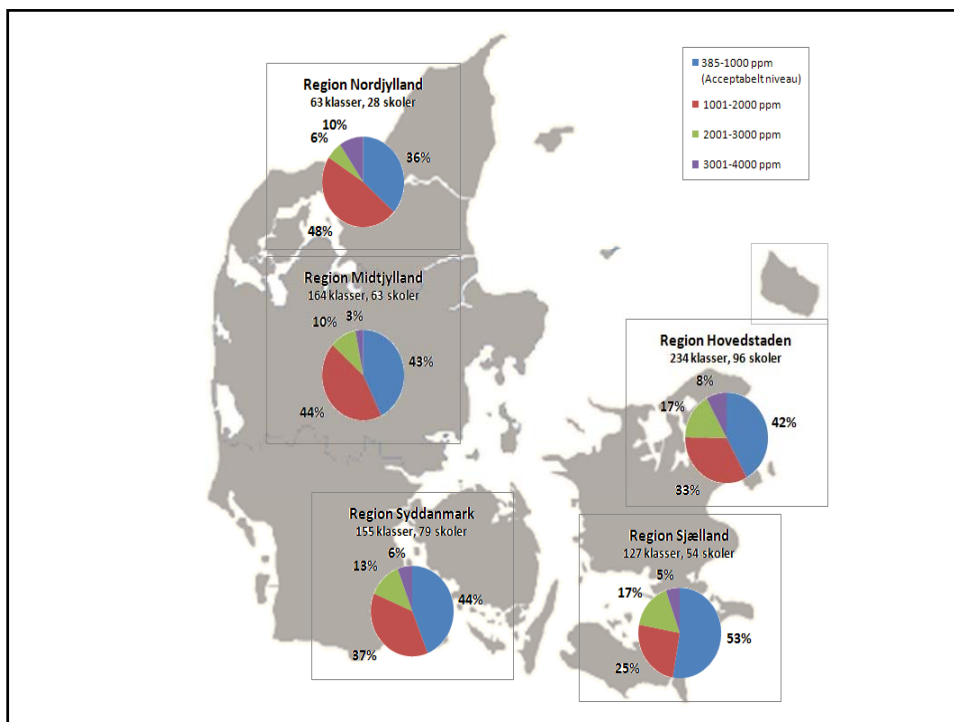
Metode - Masseeksperiment

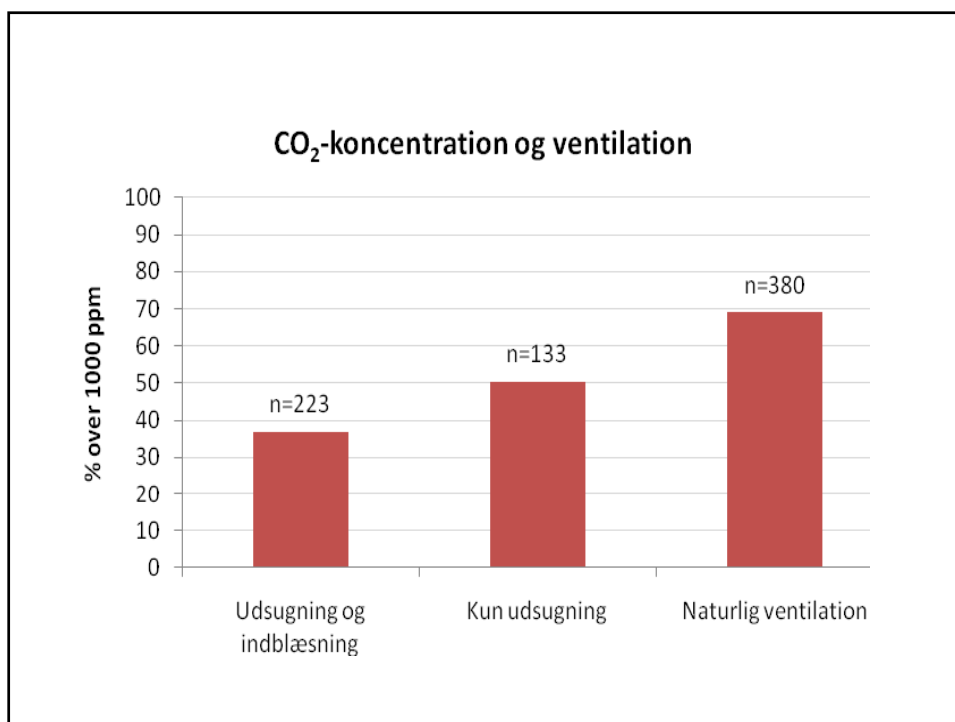
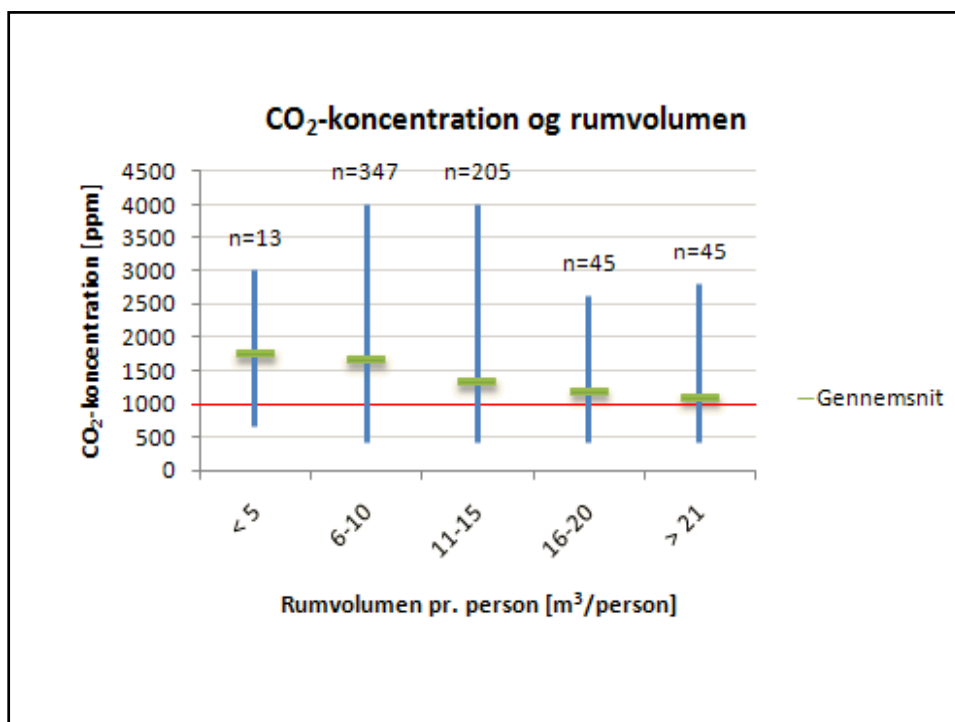
- Udført i samarbejde med Dansk Naturvidenskabsformidling
- Klasserne skulle udføre følgende målinger
 - CO₂
 - Temperatur
 - Skimmelsvampe
- 1000 danske klasser kunne melde sig til
- Målingerne blev foretaget i september/oktober 2009
- Samme eksperiment blev udført i Sverige og Norge
- Klasserne indberettede resultater via en hjemmeside

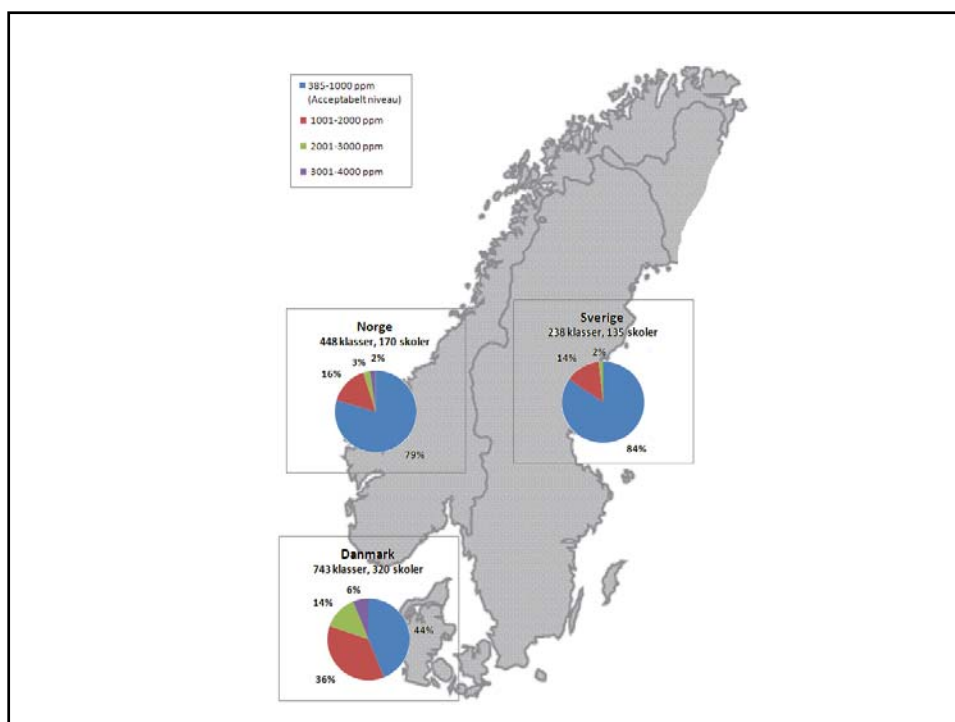
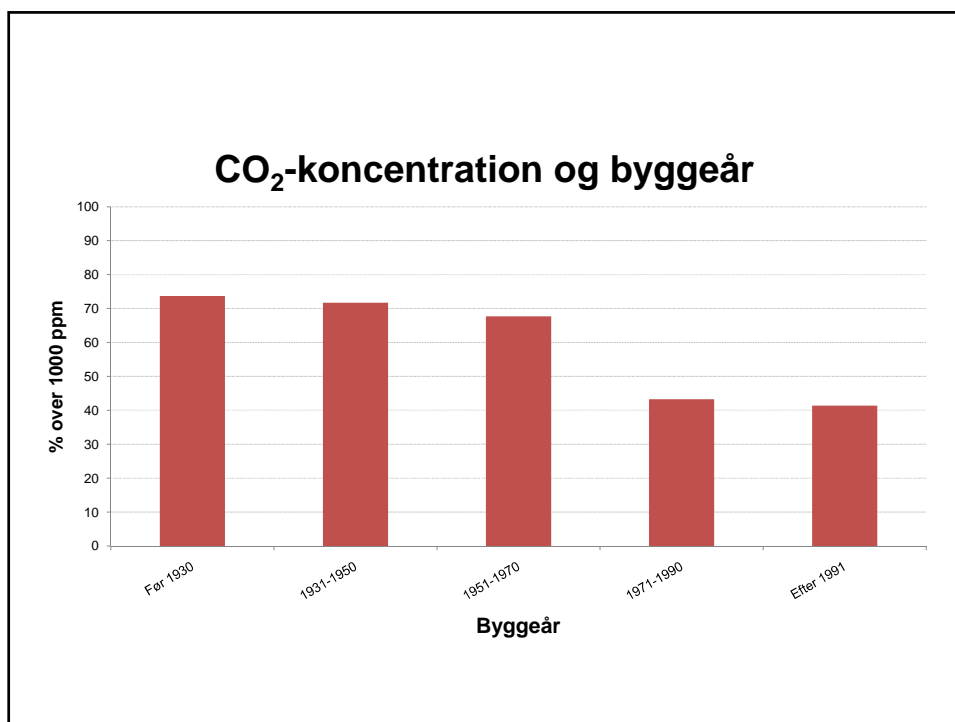
41

CO₂ koncentration

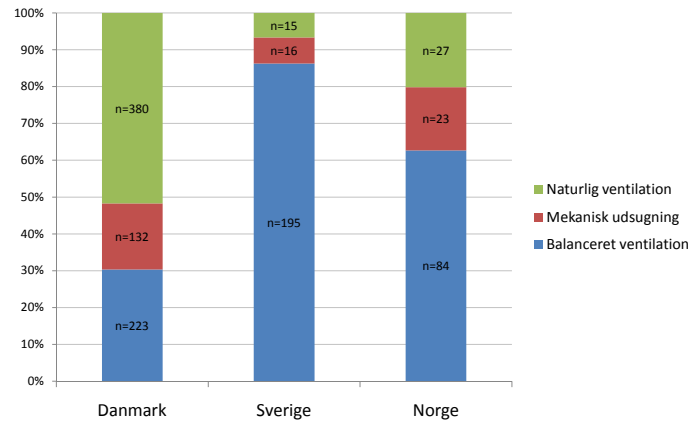

Ventilationsform, Norden

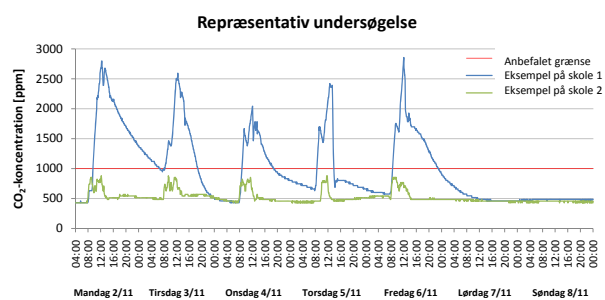
49

Metode – Repræsentativ undersøgelse

- Stikprøvestørrelse på 100 tilfældigt udvalgte folkeskoler
- 5. klassetrin
- Målingerne blev udført i oktober-december 2009
- Kontinuerte målinger
 - CO₂-koncentration
 - Lufttemperatur
 - Relativ luftfugtighed
- Spørgeskemaer
- Oplysningsskema

50

CO₂ koncentration

51

Konklusioner

- Indeklimaet i de danske skoler er dårligt
 - Maseeksperiment: 56 % over 1000 ppm
 - Repræsentativ undersøgelse: 66 % over 1000 ppm
- Bedre i Sverige og Norge
 - Hhv. 16 % og 21 % over 1000 ppm
- Skoler med balanceret mekanisk ventilation har det bedste indeklima

Skoler

- Tilfældige skoler
- Uden indeklimaproblemer

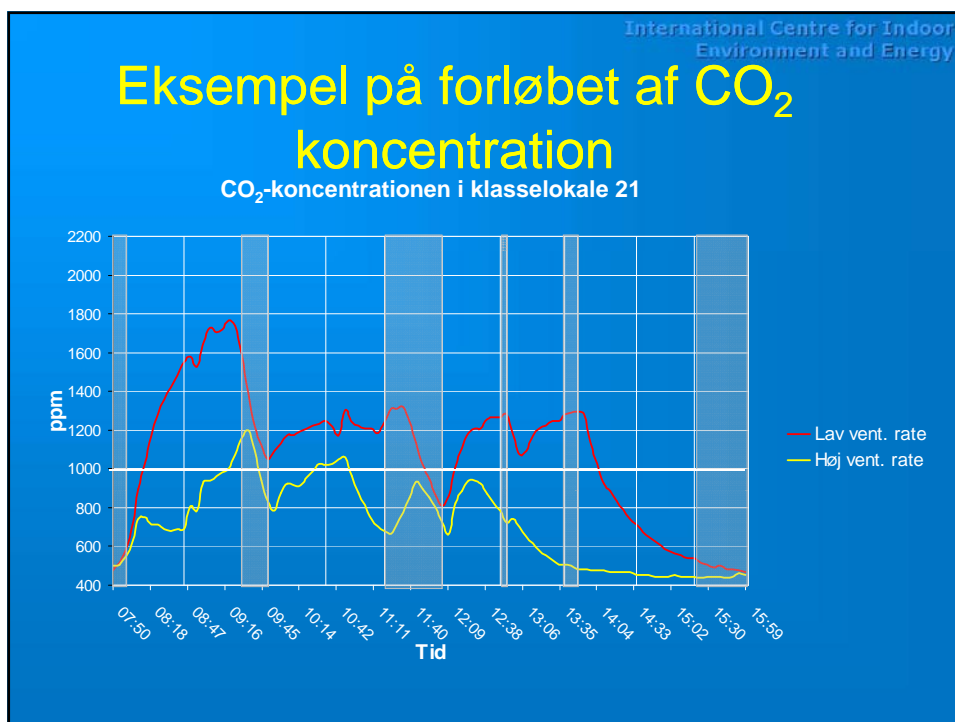
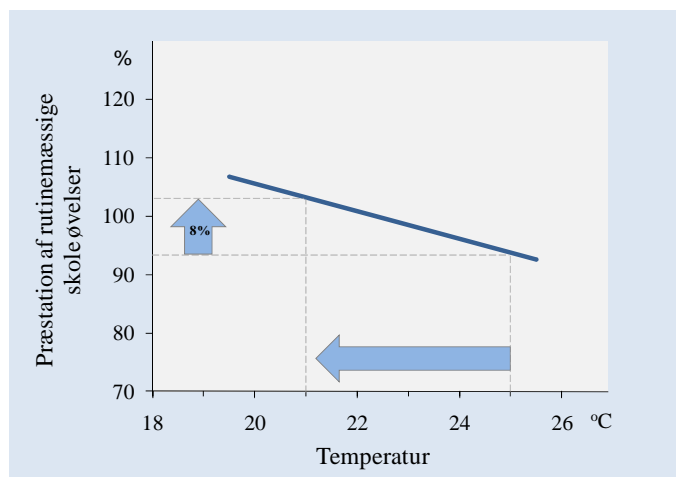

Elever

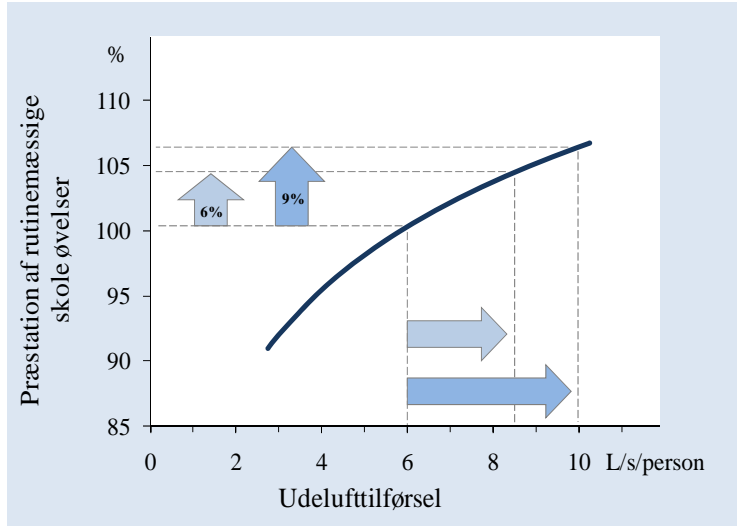
- Melletrin, dvs. 4. til 6. klasse
- 10-12 årige
- Ca. 300 elever

Sammenhæng mellem temperatur og præstation af skolearbejde

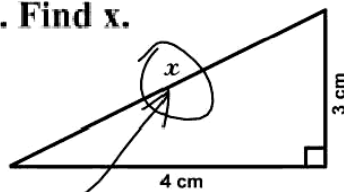
Sammenhæng mellem ventilation og præstation af skolearbejde

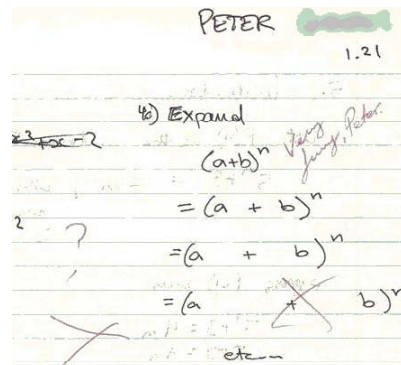
A final reminder.....

3. Find x.

Here it is

Spørgsmål?

59